

מסורת הש"ס

6) (לפני ג. ו. ח. חילוק ס. א. וזו סוד מסורת הקבלה ואין להביט כחשמושו היו כי כל כבודה בת מלך פנימה. ד) ונבא: עלי. ה) ונבמדק חזן. ו) ונע"ש. מטופלת אחד ג. ד"ה לא נישמחו.

תורה אור השלם

1. ושעיר עזים אחד לחטאת לה על עולת הקומיד ונעשה ונסבו. כבודו כח טו

מוסף רש"י

כל השעירים. כל ששירי מוספין. בין ששיר הנשפה כחין דיום הכפורים. בין של רגלים בין של האש השמים. כפרתן שורה. טעם הכפרים על כל בין על שאין בה ידעה בתחלה ויש בה ידעה לנפוק. בין על שאין בה ידעה לא בתחלה ולא בסוף. בין על טעם שכלל את השמים. ונפק מיה לנפול ששיריה בין זה לזה. אבל ששיר הנשפה כפיס לא נחלקו עולו שאינו מספר עם אלו ולא אלו חילוק את תלמידי כשיש בה ידעה בתחלה ואין בה ידעה כפיס דלמחר כגמי. ושעיר כ. חטא שאין מביד בו אלא ה' יהא ששיר זה מספר. ושאר השעירים מלימים ממנו (במחבר ב. טו). שנאמר בו לה'. כעולה רגלים כתיב ושעיר כעולה אחד ולא כתיב ושעיר לה' (ויקרא י. ט).

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

ט.

רבינו חננאל

כפרתן שוה. ונפקא מינה לטומאה שאירעה בין זה לזה: אלא למאי הלכא איתקש. הואיל דלאו לידעה איתקוש כדתני במתני' [ב.]. אינו מכפר בשאר עבירות. אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדלרש"י לעיל [א.]. מאי טעמא דרבי יהודה. דלמחר כל האחרים מכפרין על שאין בה ידעה לא בתחלה ולא

אלא אחת בשנה: ולר' ישמעאל דאמר אין בה ידעה בתחלה ויש בה ידעה בסוף בר קרבן הוא שיעיר הנעשה בחוץ אמאי מכפר על שאין בה ידעה לא בתחלה ולא בסוף האי שעירי הרגלים ושעירי ראשי הדרשים מכפרין סבר לה ר"מ דאמר "כל השעירים כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו אלא למאי הלכתא איתקש חיצון לפניו מה פניו אינו מכפר בשאר עבירות אף חיצון אינו מכפר בשאר עבירות: על שאין בה ידעה בתחלה ולא בסוף שעירי רגלים ושעירי ראשי הדרשים ומכפרין דברי ר' יהודה: א"ר יהודה אמר שמואל מ"ט דר' יהודה אמר קרא 'ושעיר עזים אחד לחטאת לה' חטא שאין מביד בו אלא ה' יהא ששיר זה מכפר והאי מוביעי ליה לכר"ל ר' דאמר ר"ל מה נשתנה ששיר של ר"ח שנאמר בו לה' אמר הקב"ה ששיר זה יהא כפרה ועל 'ושמעטתי את הירח א"כ לימא קרא על ה' מאי לה' לכדאמרן ואימא כוליה להכי הוא דאתא א"כ נימא קרא חטאת ה' מאי לה' שמעת מינה תרתי ונכפר נמי אפי' בשאר עבירות תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע וזה בא בזמן קבוע מה זה אינו מכפר אלא על טומאת מקדש וקדשיו אשכחן שעירי ראשי הדרשים שעירי הרגלים מנלן וכי תימא הא נמי כרתנא דבי ר' ישמעאל איכא למיפרך אי מדראש חדש שכן תדיר אי מדיום הכפורים שכן מרובה כפרתו וכי תימא הא

אלא פעם אחת בשנה. אע"ג דכי ממידע ליה אחר ויה"כ מביא חטאת מ"מ כפרה זו על מלוה אינה אלא פעם אחת א"ג לא מיקרי פעמים בשנה אלא כשזמנו קבוע: ולרבי ישמעאל דלמחר לא נעבי ידעה בתחלה כ"ו ופשיטא ליה להש"ס דלא נעבי אפי' ידעת בית רבו לפי המסקנא דמוקי (לפני דף ה. ה.) ממני' כרבי ללא מסתבר ליה שיסבור שום חטא ידעית בית רבו שמה ידעה אלא רבי: חיצון אמאי סבבר. וליכא למימר שיתלה על שיש בה ויש בה היכא דלמדידע ליה סמוך לשקיעת החמה דהאי נר קרבן הוא אע"ג דגבי ששיר הפנימי אי לאו קרא דמטאים דמויא דשפטים ה"א דמולה מ"מ הואיל וגלי לך קרא הסם דלא מכפר אמרי' דבר קרבן סברה הוא דכולהו נמי לא מכפרי והשחא אמי שפיר הא דקאמר לקמן אמלמיה דר"ש אשעירי רגלים ע"כ אין מכפרים אלא אחין בה ואין בה ולא מוקמא איש בה ויש בה ואמרידע ליה סמוך לשקיעת החמה אבל אין גראה לומר דהא דלא קאמר הכא דמכפר איש בה ויש בה ואמרידע ליה סמוך לשקיעת החמה משום דחילוף איתקש לפנימי ובסמוך דקאמר אלא למאי הלכתא איתקש להדי' המ"ל דאיתקש להכי אלא דנלאו הכי משני שפיר דלאן אמלמיה דר"ש גבי ששיר רגלים לא ימישכך נכך: על שאין בה ידעה לא בתחלה ולא בסוף. וא"ת ולרבי ישמעאל נפיק ונימא לפנימי מכפר אלא בה ואין בה וששיר החילוף איש בה ואין בה דהא אין בה ואין בה

אחי לכלל חטאת לרבי ישמעאל וי"ל דמ"מ טפי אחי לכלל חטאת יש בה ואין בה דדבר שיש בה ידעה מעיקרו נקל יכול ליזכר מדבר שלא יהיה לו ידעה מעולם ולפי המסקנא דרבי ישמעאל סבר לה כר"מ דכל השעירים כפרתן שוה אחי שפיר דלא מ"ל נפיק מיפך דהא כר"מ כתיב לה' שאין מכיר בו אלא ה' וא"ת לרבי ישמעאל למאי איתערך לכל חטאתם וי"ל כי היכי דלא נימא דנכפר כפרה גמורה: סבר לה בר"מ. לאו דוקא כר"מ דר"מ נעבי ידעה בתחלה דקמני לקמן דכולהו מכפרין על שאין בה ידעה בתחלה ויש בה ידעה בסוף ואילו לר' ישמעאל האי נר קרבן הוא: מאי טעמא דר' יהודה. וא"ת מאי קבעי הא ע"כ ליכא לאוקומה לכפרה דרגלים ור"ח אלא נפיק בה ואין בה דשים בה ידעה בתחלה או בסוף פנימי וחילוף מכפרין וי"ל דנעבי מאי טעמא דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו אימא בשאר עבירות אי משום בנין אב דתני דבי ר' ישמעאל הא איכא למיפרך כדפרך בסמוך מה ליה"כ שכן מרובה כפרתו מה ליה"כ חטאת שאין מכיר אלא ה' וכיון דמכפר אלאו בה ואין בה לא שייך למיפרך מה ליה"כ כי דגילוי מילתא בעלמא הוא דחטאת דקרא היינו טומאת מקדש וקדשיו כדאמר בסמוך: שעיר זה יהא כפרה ע"י. פירש גערוך ששיר זה כפרה לישאל ועלי לקבוע זמן כפרה זו וקבעתי כר"מ להפסיק דעתה של ית: הואיל וזה בא בזמן קבוע. פ"ה ששיר חילוף וכן י"ל דאי מפנימי גמר בסמוך דפרך מה ליה"כ שכן מרובה כפרתו הי"ל למיפרך שכן נכנס דמה לפני ולפנים ועוד דאליף מפנימי לילך מששיר המשתלח דמכפר בשאר עבירות אע"ג דששיר המשתלח אין קרבן פנימי נמי לאו קרבן גמור הוא דנשדף מן למחנה וא"ת לן למילף טפי מששיר המשתלח דהוי חוץ מחוץ אבל השתא דגמר מחילוף יחא טפי דדמו אהרדי טפי מששיר המשתלח ויחא נמי דאיתערך לעיל היקשא דחילוף מכפר משפתי דאין לגמור מפנימי מבנין אב דחוק מפניס לא ליפיק וא"ת אי מחילוף גמר תפשוט מהכא דדבר הלמד בהיקש חזר ומלמד דבנין אב דחילוף גופיה לא ידעינן דמכפר אטומאת מקדש וקדשיו אלא משום דהוקש לפנימי ובעיה היא בפ' אהוה מקומן (ומחם דף ג.) וי"ל דהאי לא חשיב בנין אב אלא גילוי מילתא בעלמא כדמוכח בסמוך והשתא נמי א"ש דקאמר ואיתקוש שעירי רגלים לשל ר"ח אע"ג דשל ר"ח לא ידעינן אלא דבנין אב דחילוף וחיזון מהיקשא דפניס ובקוטרם פירש בסמוך דדבר הלמד דבנין אב חזר ומלמד בהיקש וילפינן שעירי רגלים מר"ח אע"ג דר"ח לא ידעינן אלא דבנין אב מיה"כ וא"ל לומר כך דהא בעיה היא דברק אהוה מקומן (וש דף ג. ה.) אי דבר הלמד דבנין אב חזר ומלמד בהיקש אי לא ועוד דהכא גרע מדבר הלמד בהיקש דאינו חזר ומלמד בהיקש כדפ"ה גופיה בסמוך דהכא שעירי ראשי הדרשים גמרינן מששיר החילוף דגמר בהיקש מפנימי: אף זה אינו סבבר בו. ואין להקשות וינלף מהאי בנין אב דליכפר נמי ר"ח אכפרה דחילוף דהא איתקש חילוף לפנימי שלא תהא כפרתו פעמים בשנה ועוד דלענין זה איכא למיפרך מה ליה"כ שכן מרובה כפרתו דהשתא ליכא למימר גילוי מילתא הוא דקרא דר"ח לא משמע אלא אלאו אין בה ואין בה: שעירי רגלים בג"ש. הכא אין לפרש מנין דלא מכפרי נמי בשאר עבירות נמי דנעבי לעיל אדר"ח א"כ מאי פריך בסמוך שכן תדיר שכן מרובה כפרתו אדרבה כ"ש דנילף מההס דאע"ג דחמירי לא מכפרי נמי בשאר עבירות אלא יש לפרש מנלן דמכפרי אטומאת מקדש וקדשיו דאיכא כרת אימא דלא מכפר אלא בשאר עבירות דליכא כרת כיון דאין כפרתו מפורשת ולא דמי לר"ח שמפורשת דחטא שאין מכיר בו משמע כל חטאים שאינם ידועים כדפירש הקוטרם בסמוך ולהכי נעבי מנלן דלא מכפרי נמי בשאר עבירות ולהכי נמי חשיב לה בסמוך גילוי מילתא בעלמא: שכן מרובה כפרתו. פ"ה מרובה כפרה של יום והדיו עמו דאין לפרש שמכפר על טומאת מקדש וקדשיו דא"ת כרת דהא היא גופה בעינן למילף וא"ת היכי נעבי למילף מדיו"כ והא דבר הלמד בהיקש אינו חזר ומלמד דבנין אב ומה נריך פירכא דשכן כפרה מרובה וי"ל דאיתערך להאי פירכא דלא ינלף מדר"ח דאי פרכת מה לר"ח שכן תדיר נימא יוה"כ יוכיח אבל השתא דאיכא פירכא ליכא למימר מוכיח וא"ת וינלף כמה הלך ממחוייבו וי"ל דאיכא למיפרך שכן מרובה כפרתו דר"ח הואיל ותדיר חשיב קלת מרובה כפרה:

אסיקנא רשני השעירים הנעשה בחוץ והנעשה בפנים אין מספרים בשאר עבירות. אלא בטומאת מקדש וקדשיו כדלרש"י על שאין בה ידעה לא בתחלה ולא בסוף כ"ו מאי טעמא דרבי ושעיר עזים אחד לחטאת לה. חטא שאין ששיר בו אלא ה'. ששיר כפרה לפני שמיעטתי את הירח. ואקשי [וכפרתן] ששיר ר"ח שאר עבירות. ודחיקן תנא דבי ר' ישמעאל הואיל וזה בא בזמן קבוע וששיר יום כפורים בא בזמן קבוע. מה ששיר יום הכפורים אין מכפר אלא בטומאת מקדש וקדשיו. אף זה כן.

6) חילוק ס. א. וזו סוד מסורת הקבלה ואין להביט כחשמושו היו כי כל כבודה בת מלך פנימה. ד) ונבא: עלי. ה) ונבמדק חזן. ו) ונע"ש. מטופלת אחד ג. ד"ה לא נישמחו.

הא